

EVALUATIE PROVINCIAAL ADVISEUR RUIMTELIJKE KWALITEIT

Sector Onderzoek &
Informatie

eindversie 11 oktober 2017

Gideon Ravesteijn
ravesteijng@noord-holland.nl

Inhoudsopgave

Conclusies	5
1. De PARK heeft een brede en grote waardering binnen de provinciale organisatie	5
2. De gevraagde rol is adequaat ingevuld.	5
3. Op bestuurlijk niveau is er grote waardering voor zijn werk.	5
4. Het werk is nog niet voltooid.	5
5. Ruimtelijke kwaliteit heeft een toegevoegde waarde.	5
6. De werkwijze is succesvol.....	6
7. Continuering van de PARK ligt voor de hand.	6
1 Achtergrond	7
1.1 Welke nieuwe opdracht is in 2015 aan de PARK gegeven?	7
1.2 Wat is de rol van de PARK?	7
1.3 Wat is ruimtelijke kwaliteit?.....	8
1.4 Wat is de samenhang met de ARO?.....	8
1.5 Wat is het doel van de evaluatie?	8
1.6 Leeswijzer	9
2 De Resultaten van de enquête	11
2.1 De uitkomsten zijn representatief.....	11
2.2 De PARK levert een (zeer) grote bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit.....	12
2.3 De ambities met de PARK worden gehaald.....	12
2.4 De bijdragen van de PARK worden positief gewaardeerd	13
2.5 Ook in de toekomst is een PARK nuttig met mogelijkheden voor verbetering	14
3. Het werk van de PARK	17
3.1 Er zijn tal van adviezen op uiteenlopende thema's.....	17
3.2 Er is een groot netwerk	17
4. De interviews	19
4.1 Interview met de PARK Hoekstra PARK, 13 juli 2017	19
4.2 Interview gedeputeerde Joke Geldhof, 19 juli 2017	20
4.3 Interview gedeputeerde Cees Loggen, 24 juli 2017	21
BIJLAGEN	23

Bijlagen

BIJLAGE I Overzicht van de adviezen

BIJLAGE II Overzicht van de ad hoc adviezen

BIJLAGE III Overzicht van diverse presentaties

BIJLAGE IV De vragenlijst

BIJLAGE V De centrale onderzoeksvragen

Conclusies

1. **De PARK heeft een brede en grote waardering binnen de provinciale organisatie.** De 37 collega's die met hem hebben gewerkt en de enquête hebben ingevuld geven in het algemeen het gemiddelde rapportcijfer van 8,1, waarbij drie collega's een 6 geven en drie collega's een 10. De non respons daarbij was 10%. Zijn werk als 'verbinder van belangen' door middel van het ruimtelijk ontwerp heeft zijn vruchten afgeworpen. Veel werk is gedaan en van goede kwaliteit. Sinds 2014 zijn 23 adviezen gegeven, 12 ateliers/ontwerpsessies/ werkbezoeken gehouden en 9 presentaties gegeven. Daarnaast zijn 3 bijeenkomsten gehouden om lessen te trekken uit de verschillende aanpakken. Onder het kopje ruimtelijke kwaliteit is 'het gefragmenteerde netwerk van binnenwereld en buitenwereld' bij de verschillende thema's weer met elkaar verbonden (citaat PARK).
2. **De gevraagde rol is adequaat ingevuld.** De onafhankelijke rol is adequaat opgepakt en op een specifieke manier ingevuld, zo kan in deze evaluatie geconcludeerd worden. Niet alleen wat betreft het agenderen van de juiste Noord-Hollandse kwesties, maar ook in de rol als 'verhalenverteller'. Wel is er de kanttekening dat een tweetal gevoelige kwesties is blijven liggen: de ruimtelijke kwaliteit bij nieuwe infrastructuur en de toekomst van de veenweidegebieden. De PARK heeft ingezet op een aantal specifieke thema's waarvoor de provincie nog geen 'eigen' verhaal had. Daarbij zijn vele kwesties aan de orde gesteld waarvan een substantieel deel nog om een vervolg vraagt. Bij de dijk Hoorn-Amsterdam bijvoorbeeld ging het om de vraag: Wat betekent het om een provinciaal monument te zijn, terwijl de noodzaak van verzanding zich aandient? De beschikbare tijd van de PARK was beperkt tot 2 dagen per week. In zijn werk is hij ondersteunt door tal van medewerkers, waaronder het Ontwerpteam en een ondersteuner in de vorm van een ontwerp-assistent (4 dagen/week). In de buitenwereld is een netwerk gebruikt bestaande uit bijna 500 personen met diverse achtergronden. De PARK fungeerde daarbij als de katalysator in de processen. Ook heeft hij bijgedragen aan de professionele ontwikkeling van een aantal medewerkers.
3. **Op bestuurlijk niveau is er grote waardering voor zijn werk.** Belangrijk daarin is geweest de 'open' sfeer en houding en de juiste toon in de gesprekken. De PARK wordt als gezaghebbend gewaardeerd. 'Als de PARK het zegt dan is het zo' (citaat gedeputeerde Geldhof). Tal van netelige kwesties zijn zo tot een oplossing gebracht waarbij de ruimtelijke kwaliteit een prominente en eigentijdse plek heeft gekregen. Na 5 jaar is het tijd om afscheid te nemen, maar van de geïnterviewde gedeputeerden Geldhof en Loggen had dat niet gehoeven. Ook de signalen uit de organisatie wijzen eerder op het continueren dan op het vervangen van de huidige PARK. Het argument vóór vervanging PARK (om de onafhankelijke rol te borgen) wordt niet herkend.
4. **Het werk is nog niet voltooid.** Geconcludeerd kan worden dat er nog genoeg werk te doen is. Ten eerste moet een deel van de recente adviezen nog een vervolg krijgen. Ten tweede is er nog een aantal onderwerpen waarbij de ruimtelijke kwaliteit een 'bindende' en 'verhalende' rol kan spelen. De beleidsadviseurs en de gedeputeerde Geldhof hebben de voorkeur om de nieuwe PARK te vragen de huidige aanpak en werkwijze voort te zetten. Het mogelijke alternatief om meer de ambassadeursrol te vervullen en samen met gemeenten bovengemeentelijke kwesties aan te pakken via het ruimtelijk ontwerp en kwaliteitsstreven wordt daarmee terzijde gelegd.
5. **Ruimtelijke kwaliteit heeft een toegevoegde waarde.** Het doel om het hoofdbelang ruimtelijke kwaliteit een nieuwe invulling te geven, aanvullend op de klassieke benadering van gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde, is dichterbij gekomen. De nieuwe

opgave is deze vernieuwing breder binnen het provinciale werk in te zetten en verder uit te bouwen. Daarvoor is naast vakkennis en persoonlijkheid ook een uitgebreid netwerk een belangrijke voorwaarde.

6. **De werkwijze is succesvol.** De werkwijze is succesvol als er sprake is van een veelheid aan belangen, zo blijkt uit deze evaluatie. De PARK heeft er bewust voor gekozen om door middel van zgn ontwerpateliers belanghebbenden tot samenwerking en nadenken aan te zetten. Het 'gefragmenteerde' netwerk van belangen wordt zo rond de ruimtelijke opgave en het ruimtelijk ontwerp met elkaar verbonden. Daarmee heeft de werkwijze zowel een procesmatige als een inhoudelijke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit gegeven.
7. **Continuering van de PARK ligt voor de hand.** Vanaf 1 oktober zal een nieuwe PARK aangesteld worden. De functie eisen die destijds voor de huidige PARK golden kunnen weer van stal gehaald worden. Daarbij zal het gestelde functieprofiel lastig te vervullen zijn. De eisen liggen hoog terwijl de kandidaten niet voor het oprapen liggen. De huidige PARK heeft goed werk geleverd. De neiging bestaat om een kopie te zoeken van de huidige persoon. Hoewel het persoonlijk functioneren buiten de evaluatie moest blijven is er geen ontkomen aan om juist dat aspect aan te wijzen voor het succes. De volgende punten kunnen genoemd worden:
 - Verhalenverteller
 - Intuïtie voor de thema's die geagendeerd moeten worden
 - Verbinder van mensen en belangen
 - Katalysator van processen
 - Open houding
 - Groot professioneel netwerk
 - Ontwerpend onderzoeker die bekend is met de kracht van het ruimtelijk ontwerp

De huidige PARK heeft aantoonbaar een praktische, resultaatgerichte en aansprekende methode ontwikkeld om de ruimtelijke kwaliteit als 'onderlegger' voor nieuwe ontwikkelingen toe te passen. Het **advies** is om de gevraagde inzet aan de nieuwe PARK op hetzelfde niveau te handhaven. Het verdient verder **aanbeveling** dat GS expliciet deze in de praktijk ontwikkelde, succesvolle werkwijze in formele zin omarmt in de vorm van een daarop gericht besluit.

1 Achtergrond

In dit hoofdstuk zijn de verschillende achtergrondaspecten nader belicht. Ook is het doel en de aanpak van de evaluatie beschreven. Dit hoofdstuk sluit af met de leeswijzer van het rapport.

1.1 Welke nieuwe opdracht is in 2015 aan de PARK gegeven?

De PARK wordt vooral ingezet voor het hoofdbelang ruimtelijke kwaliteit zoals dat in de provinciale structuurvisie 2010 is bepaald. De PARK is één van de instrumenten om dit belang te borgen. Het is zoveel mogelijk aan de PARK gelaten om deze rol verder in te vullen. Dat heeft ook te maken met het 'onafhankelijke' waardoor er geen strakke kaders zijn meegegeven. Dat geeft ruimte om deze onafhankelijke rol te pakken en als PARK gevraagd en ongevraagd advies te geven.

De PARK heeft in 2015 een driedledige opdracht gekregen¹. Ten eerste de opdracht om de adviezen die al liepen af te maken en verder te brengen. Ten tweede de opdracht om door te gaan met het onafhankelijk adviseren van GS op het gebied van de ruimtelijke ordening op het niveau van regionale vraagstukken. En als laatste, het extra onder de aandacht brengen van de toegevoegde waarde van 'het ruimtelijk ontwerp' in processen zoals die door het ambtelijk ontwerpteam worden uitgevoerd.

In 2015 zijn de verwachtingen niet heel concreet vastgelegd. Blijkbaar werkte het al goed en was de redenering: laten we daar mee doorgaan. Het leverde toen op wat men er van verwachtte². Er zijn bij de nieuwe opdrachtbesprekingen in 2015 geen concrete resultaten beschreven. In de GS nota over de hernieuwde aanstelling van de PARK van 30 juni 2015 is wel een aantal nieuwe mogelijke onderwerpen genoemd: De ruimtelijke opgaven aangaande een duurzame energietransitie, de vraagstukken rond de vitaliteit van het platteland en de leefbaarheid in de kleine kernen, de opgaven op het raakvlak van water, recreatie en ruimte en een bijdrage aan de provinciale Omgevingsvisie.

1.2 Wat is de rol van de PARK?

De PARK speelt uitsluitend een inhoudelijke rol (en geen procesrol). De PARK heeft drie verschillende rollen vervuld³:

- De rol van Ateliermeester. Op een aantal thema's heeft de PARK de betrokken partijen bijeengebracht. En het onderwerp van gesprek een slag verder gebracht. Ook met de externe bureaus erbij. De PARK heeft een nadrukkelijke inhoudelijke rol daarbij. Daarbij geeft hij aan wat er gaande is, welke opgave daar uit voort komt, welke kansen er zijn om opgaven met elkaar te verbinden om tot ruimtelijke kwaliteit te komen en hoe we dat ruimtelijk vorm kunnen geven.
- Agenderende rol. Het gaat hier om het benoemen van thema's en kwesties die niet eerder opgepakt zijn. Bijvoorbeeld bij de polder het Grootslag waarbij de kwestie draaide om de schaalvergroting van de bollenbroei-bedrijven. Er was geen oog voor het regionale schaalniveau. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een nieuwe regionale benadering van de polder het Grootslag voor gemeente in de vorm van een nieuw ontwikkelingskader met ontwerpprincipes. Een ander voorbeeld is het 'Markermeer-IJmeer'. Voor dat gebied is een beeld geschetst van de samenhangende ontwikkelingen waarvoor een samenhangende visie nodig is. Ook daar is de PARK dus agenderend geweest.

¹ Bron: Opdrachtbrief Inhuur Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit, 2 september 2015.

² Bron: Daphne Rigter, Sector Integrale Opgaven en Transities

³ Bron: Idem

- Deskundigenrol. De PARK is regelmatig door ‘buiten’ gevraagd om mee te denken, zijn visie te geven, te reflecteren. In allerlei lopende projecten wordt dan zijn advies gevraagd. Zo zijn bij het Groene Hart de PARK-en bij elkaar geroepen samen met de rijksadviseur om te reflecteren. Dit komt regelmatig voor.

1.3 Wat is ruimtelijke kwaliteit?

In de structuurvisie 2010 zijn duurzaam ruimtegebruik en klimaatbestendigheid als twee hoofdbelangen gedefinieerd. Daarnaast is ruimtelijke kwaliteit als een derde hoofdbelang opgenomen. Het begrip ruimtelijke kwaliteit heeft de afgelopen jaren een ontwikkeling doorgemaakt.

Het begrip ruimtelijke kwaliteit wordt vaak gedefinieerd langs de termen gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. En zo wordt het deels ook bij de provincie Noord-Holland gebruikt. Tegelijkertijd is dit, volgens de huidige inzichten, een beperkte invalshoek. Bij de provincie is aanvullend op deze klassieke benadering gekozen voor een meer brede definitie. Door in plannen en projecten aspecten als cultuur(historie), landschap, klimaat, waterveiligheid, ecologie, recreatie, economie en leefbaarheid te verbinden kan samenhang en meerwaarde ontstaan op provinciaal niveau, zo is de nieuwe gedachte rond ruimtelijke kwaliteit. Met andere woorden: door relevante ontwikkelingen in een gebied met elkaar te verbinden wordt meerwaarde gecreëerd dat leidt tot versterking van of nieuwe ruimtelijke kwaliteit in een gebied. Dit betekent vroeg in het proces van planvorming of beleidsontwikkeling aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en niet achteraf een ontwikkeling met ruimtelijke kwaliteit ‘inpassen’. Ruimtelijke kwaliteit is veel meer een resultante van een goed proces. Waar het over gaat is het samenbrengen van alle verschillende functies op een zodanige manier dat het waarde toevoegt. Het totaal is dan meer dan de som der delen. Het gaat om waarde creatie vanuit leefkwaliteit⁴.

1.4 Wat is de samenhang met de ARO?

Naast de PARK is er ook een Adviesraad Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO). Beide instrumenten zijn ‘los’ van elkaar ontwikkeld om het hoofdbelang ruimtelijke kwaliteit te borgen. Heeft de PARK meer een agenderende rol, de ARO heeft meer een toetsende rol. Plannen en ideeën van initiatiefnemers kunnen bij de ARO op ruimtelijke kwaliteit getoetst worden. Ook kan op verzoek aanwijzingen worden meegegeven. Naast een rolverschil is er ook een schaalverschil. De ARO werkt veelal op de meer lokale schaal, terwijl de PARK meer op de provinciale schaal en regionale schaal opereert. De inzet en inbreng van de PARK speelt zich op een hoog abstractieniveau af. De resultaten en verkregen inzichten laten zich pas op termijn aan het landschap aflezen. Het directe ruimtelijke effect van de ARO is daarin groter. Bij beide instrumenten worden dezelfde principes gebruikt. Deze principes zijn beschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.

1.5 Wat is het doel van de evaluatie?

De huidige PARK is sinds 2012 werkzaam bij de provincie en zal in november 2017 terugtreden. Voordat mogelijk een nieuwe PARK wordt aangesteld is het zinvol de inzet van de PARK over de afgelopen 5 jaar te evalueren. Daarbij ligt de focus op de functie en rol van de PARK. Het doel is het inzichtelijk maken van de effectiviteit en bijdrage van de PARK aan het in stand houden en verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit in Noord-Holland. In bijlage V zijn de centrale onderzoeksvragen opgenomen.

De evaluatie bestaat uit twee bouwstenen:

⁴ Bron: Interview Jandirk Hoekstra

- Een enquête onder de betrokken ambtenaren van de provincie Noord-Holland. Daarmee wordt een beeld gegeven van de gepercipieerde effectiviteit van de adviezen van de PARK.
- Interviews met gedeputeerden mevr. J. Geldhof en dhr. C. Loggen. Daarmee wordt zicht gegeven op het bestuurlijk draagvlak.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 zijn de achtergronden beschreven met in bijlage V de centrale onderzoeksvragen. In hoofdstuk 2 komt aan de orde de uitkomsten van de enquête onder 41 medewerkers van de provincie Noord-Holland. In hoofdstuk 3 zijn de concrete opbrengsten van de PARK met inzicht in de doorwerking kort beschreven op basis van de overzichten in de bijlagen I, II en III. Hoofdstuk 4 gaat over de gehouden interviews.

2 De Resultaten van de enquête

De enquête is een belangrijk hulpmiddel geweest om de gepercipieerde effectiviteit van de PARK in beeld te brengen. In dit hoofdstuk zijn de uitslagen beschreven.

2.1 De uitkomsten zijn representatief

De enquête is digitaal naar 45 collega's verstuurd. Daarvan hebben 41 collega's de moeite genomen de vragen in te vullen. Vier van de 41 collega's hebben kenbaar gemaakt niet op de hoogte te zijn van de werkzaamheden van de PARK. In totaal zijn 37 ingevulde vragenlijsten terug ontvangen. Van de sector IOT zijn 13 ingevulde lijsten terug ontvangen. Van de sector RO in totaal acht. De resterende 16 lijsten zijn afkomstig van zes andere sectoren. Vier van de 37 collega's geeft aan de werkzaamheden 'enigszins' te kennen. 33 respondenten geven aan bekend te zijn met de werkzaamheden. De sector Grond ontbreekt in de respons.

1 Bent u bekend met de werkzaamheden van de PARK?	
Ja	33
Enigszins	4
Nee	4
Totaal	41
2 Bij welke sector werkt u?	
BS	1
CZ	2
GRN	5
IOT	13
MOB	2
OMB	3
REE	3
RO	8
Totaal	37

De resultaten van de beantwoording van de vraag over de frequentie van de contacten is in onderstaande tabel vermeld. Ruim 50 % geeft aan 'vaak' contact te hebben. Niemand heeft aangegeven slechts 'incidenteel' contact te hebben gehad. De uitkomsten van deze enquête zijn gelet op deze uitkomst en het aantal ingevulde vragenlijsten als representatief te beschouwen.

3 Hoe vaak bent u de afgelopen twee jaar in contact geweest met de PARK?			
Vaak (meer dan 10 keer)	20	54,1	
Regelmatig (6-10 keer)	9	24,3	
Soms (3-5 keer)	8	21,6	
Incidenteel (1-2 keer)	0	0,0	
Totaal	37	100%	

2.2 De PARK levert een (zeer) grote bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit

Er zijn twee vragen gesteld over de bijdrage van de PARK aan de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland. Waarbij in de eerste vraag de mening wordt gevraagd naar de huidige bijdrage en in de tweede vraag naar de gewenste bijdrage. Er is een hoge mate van eenduidigheid van de gegeven antwoorden. Slechts 16% van de respondenten vindt dat de bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland 'klein' is. Nadere analyse wijst uit dat zes van de 37 respondenten niet een gelijkloidend antwoord geven op beide vragen over feitelijke en gewenste bijdrage. 4 respondenten geven aan dat de bijdrage van de PARK groter zou moeten zijn dan die nu is. De gegeven hoofdreden van deze achterblijvende verwachting is de beperkte beschikbare tijd van de PARK. Twee respondenten geven aan dat de gewenste bijdrage kleiner zou moeten zijn. De hoofdreden is dat de rol minder moet zijn omdat de betrokkenen zelf de ruimtelijke kwaliteit zouden moeten verinnerlijken.

Citaat: De rol van de PARK werd gedurende het proces steeds kleiner en is overgenomen door provinciale medewerkers/ontwerpers. Dat ging eigenlijk prima.

4 In welke mate hebben de adviezen van de PARK bijgedragen aan de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland?		
Zeergrote mate	4	10,8
Grote mate	27	73,0
Kleine mate	6	16,2
Zeerkleine mate	0	0,0
Totaal	37	100%
5 In welke mate dienen de adviezen van de PARK bij te dragen aan de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland?		
Zeergrote mate	7	18,9
Grote mate	24	64,9
Kleine mate	6	16,2
Zeerkleine mate	0	0,0
Totaal	37	100%

Citaat: Binnen de beschikbare tijd en aantal projecten/onderwerpen hebben de adviezen een zeer grote mate van invloed gehad - al is het alleen al om ruimtelijke kwaliteit op de agenda te krijgen en het gesprek er over te kunnen voeren met elkaar.

Citaat: De invloed van het werk is nog niet heel groot, maar kan het wel worden. Dat heeft niet te maken met het advies als zodanig, wel met de weerbarstige context ervan.

2.3 De ambities met de PARK worden gehaald

Aan de respondenten zijn zes stellingen voorgelegd. De eerste drie stellingen gaan over de verschillende toebedeelde rollen van de PARK: creëren van bewustzijn, entameren van onderzoek en het voeren van debat. De volgende twee stellingen gaan over de mate van gezag en onafhankelijkheid en de laatste stelling gaat over de mogelijke progressie in het functioneren.

De ruime meerderheid van de respondenten is het (helemaal) eens met de drie stellingen inzake het creëren van bewustzijn, het entameren van onderzoek en het voeren van debat. De PARK heeft op deze terreinen een duidelijke toegevoegde waarde. Neutraal zijn 10-16 % van de respondenten. Niemand is het met deze drie stellingen (helemaal) oneens. Ook ten aanzien van de gezaghebbendheid van de PARK is een hoge mate van unanimiteit (stelling 4). Echter, niet iedereen is helemaal overtuigd van de onafhankelijke positie van de PARK en ziet progressie. 70% is positief en ruim een kwart van de respondenten geeft daarbij een neutraal antwoord (stelling 5). 67% van de respondenten ziet progressie in de rol en de functie van de PARK. Hier is 35% neutraal (stelling 6).

6 Zes stellingen							
		Helemaal mee eens	Mee eens	Neutraal	Mee oneens	Helemaal mee oneens	Totaal
	De PARK vervult een belangrijke rol in het bewustzijn over de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van Noord-Holland.	19 (51,4%)	14 (37,8%)	4 (10,8%)	0 (0%)	0 (0%)	37 (100%)
	De PARK vervult een belangrijke rol in het onderzoek over de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van Noord-Holland.	16 (43,2%)	15 (40,5%)	6 (16,2%)	0 (0%)	0 (0%)	37 (100%)
	De PARK vervult een belangrijke rol in het debat over de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van Noord-Holland.	18 (53,5%)	14 (37,8%)	5 (13,5%)	0 (0%)	0 (0%)	37 (100%)
	De inbreng en de adviezen van de PARK zijn gezaghebbend	8 (21,6%)	25 (67,6%)	3 (8,1%)	1 (2,7%)	0 (0%)	37 (100%)
	De PARK heeft in de praktijk een onafhankelijke functie	7 (18,9%)	19 (51,4%)	10 (27,0%)	1 (2,7%)	0 (0%)	37 (100%)
	Het lukt de PARK steeds beter om zijn rol en functie te vervullen.	5 (13,5%)	18 (53,5%)	13 (35,1%)	1 (2,7%)	0 (0%)	37 (100%)

Citaat: Dit kan het ambtelijk apparaat ook. Voordeel PARK is wel: meer gezag en onafhankelijkheid.

2.4 De bijdragen van de PARK worden positief gewaardeerd

Ook is gevraagd om een rapportcijfer te geven. Als gemiddelde is door 37 respondenten een 8,1 gegeven. 3 respondenten gaven een 6 als laagste cijfer en 3 respondenten gaven een 10 als hoogste cijfer. Uitgesplitst naar de verschillende sectoren zijn geen grote verschillen waarneembaar. Het oordeel wordt blijkbaar breed gedragen. De sector IOT heeft relatief meer negens gegeven, terwijl de andere sectoren meer met een acht volstaan.

7 Kunt u in algemene zin een waardering geven over de toegevoegde waarde van de PARK voor de ruimtelijke kwaliteit in de vorm van een rapportcijfer op de schaal 1 tm 10?			waarvan IOT	waarvan RO	Waarvan Andere sectoren
6	3	8,1	0	1	2
7	3	8,1	1	0	2
8	19	51,4	4	6	9
9	9	24,3	6	1	2
10	3	8,1	2	0	1
Totaal	37	100,0%	13	8	16

Citaat: Ik zie de toegevoegde waarde van de PARK met name in trajecten waar een veelheid van belangen speelt, om op een constructieve manier partijen bijeen te brengen en te trachten opgaven te koppelen en zo tot een sterker eindbeeld te komen.

2.5 Ook in de toekomst is een PARK nuttig met mogelijkheden voor verbetering

Nieuwe thema's

73% van de respondenten geeft aan dat er zich nieuwe thema's aandienen waarbij de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland in het geding is. Ruim een kwart geeft aan op deze vraag geen antwoord te kunnen geven.

8 Zijn er naar uw mening nog nieuwe inhoudelijke thema's waarvoor in het komende jaar een nieuw advies van de PARK nuttig en nodig is?		
Ja	27	73,0
Nee	1	2,7
Weet niet	9	26,8
Totaal	37	100,0%

Door een technische fout is de vraag welke thema's in aanmerking komen, slechts door een beperkt aantal medewerkers ingevuld. Daarbij komt het volgende naar voren:

1. Focus meer op de grote opgaven van de provincie Noord-Holland. Zie voor de inhoudelijke opgaven stap 1 Omgevingsvisie: De Verkenningen. Zoals:
 - landschap in relatie tot energie transitie
 - verstedelijkingsstrategieën,
 - klimaatadaptatie met bijbehorende wateropgaven
 - toekomst veenweidegebieden MRA-regio

- Schaalvergroting landbouw
2. Alle infrastructuurprojecten (nat en droog) waar de provincie aan (mee)werkt in de planvorming en –studie moet het brede aspect ‘Ruimtelijke Kwaliteit’, in termen van landschap, cultuurhistorie, natuur en archeologie beter tot zijn recht komen. De provincie draagt daar verantwoordelijkheid voor. Steeds opnieuw (bij derden en soms ook bij de eigen collega’s) moet dat worden bevochten om dat aspect volwaardig mee te nemen. Vooral een kwestie van onvoldoende mogelijkheden om dat (door het Rijk) gefinancierd te krijgen. De PARK zou samen met het team Ruimtelijke ontwerpers een grotere rol kunnen vervullen in deze planprocessen. Bij voorkeur door het opstellen van gebiedsvisies, waar de verschillende projectplannen deel van uitmaken. En niet pas aan het eind waarin hooguit gezocht kan worden naar optimalisatie van technisch ingegeven ontwerpen. Idealiter zou Ruimtelijke Kwaliteit als tweede resp. dubbele doelstelling opgenomen moeten worden in Rijksprogramma’s MIRT en Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Mogelijke verbeteringen

Uit onderstaande twee tabellen komt de verdeelde mening naar voren of er nog concrete verbeteringen mogelijk zijn. Opvallend is het hoge percentage ‘weet niet’. Respectievelijk 62% en 54%.

9 Zijn er verbeteringen bij de PARK mogelijk op het gebied van functie?				
Ja	9	24,3		
Nee	7	18,9		
Weet niet	21	62,4		
Totaal	37	100,0%		
10 Zijn er verbeteringen bij de PARK mogelijk op het gebied van effectiviteit?				
Ja	14	37,8		
Nee	5	13,5		
Weet niet	18	53,5		
Totaal	37	100,0%		

Op hoofdlijnen worden de volgende concrete verbeteringen genoemd:

Meer focus of meer tijd

- De PARK houdt zich met teveel dingen bezig in te weinig tijd. Men zou focus moeten aanbrengen. De PARK zou zich of op de majeure opgaven moeten richten of moeten kiezen om op alle projecten te adviseren. Kan niet allebei. En is nu ook niet altijd helder.
- Gezien de beperkte tijd is de invloed niet overal mogelijk. De PARK heeft nu slechts twee dagen tot zijn beschikking en beperkte (eigen) ondersteuning. In de combinatie van werkzaamheden binnen en buiten de deur is dit in de praktijk te weinig. Wellicht meer dan twee dagen in de week inzetbaar.

Ruimte voor interne verbeteringen

- Er is nog ruimte voor verbeteringen met betrekking tot de interne organisatie. Meer afstemming en uitwisseling met Gedeputeerde Staten. Meer duidelijkheid over werkagenda per periode/jaar. Nog betere koppeling tussen ontwerpteam Provincie en PARK. Laat de

PARK ook een senior leermeester zijn voor het ontwerpteam. Misschien slagkracht vergroten door meer ontwerp-assistenten (atelier PARK). Zij kunnen (ontwerpend) onderzoek doen, GIS-analyses uitvoeren, ideeën uitwerken, verbeelden, etc.

- De inbreng bij de eigen provinciale uitvoerende projecten van de provincie bij verkeer en bij natuur is er nog niet. Dus het adagium 'goed voorbeeld doet goed volgen'. Het feit dat het intern niet gebeurd geeft te denken. Het meenemen van ruimtelijke kwaliteit in onze PNH-projecten in een nog eerder stadium geeft nog meer impact. En doen we eigenlijk wel genoeg onderzoek?
- Het beter bewaken van de onafhankelijke en agenderende functie van de PARK.

Meer in de geest van de Omgevingswet

- De PARK mee laten gaan met zijn tijd. Nu vooral gaan inzetten op het voortraject van projecten volgens de geest omgevingswet. Beschikbaarheid van een afdoende budget voor onderzoek en samenwerking met bijvoorbeeld de gemeenten.
- Het zijn tijdrovende processen. Juist de PARK kan extern feeling houden met allerlei partijen. Wellicht eerder onderzoeken hoe dat valt bij gemeenten en de planologische beperkingen die het oplevert. Juist de integrale kanten benadrukken. Dus niet alleen kijken vanuit het landschap maar ook de gevolgen voor gebruikers eerder in beeld brengen.
- De PARK is instrument voor bovenlokale vraagstukken met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit. Dit instrument zou in onze praktijk veel meer EN inhoudelijk EN procesmatig EN die van onze partners (!) moeten worden ingebed.

3. Het werk van de PARK

In dit hoofdstuk wordt een globaal overzicht gegeven van het resultaat en het bijbehorende netwerk⁵.

3.1 Er zijn tal van adviezen op uiteenlopende thema's

In de afgelopen jaren is op tal van thema's aan de ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland gewerkt. De PARK heeft dat werk in teamverband gedaan en met medewerking van tal van provinciedewerks en de buitenwereld. Zie voor het complete overzicht de bijlagen I, II, en III.

Sinds 2014 zijn in totaal zijn 23 'grote' onderwerpen van advies voorzien. Onderwerpen met een grote mate van diversiteit zoals de kwaliteit van kleine kernen, de inrichting van polders, de inpassing van de nieuwe energietransitie en kwaliteiten van de kusten van Noord-Holland zowel aan de zee kant als aan de 'zoete' kant. Maar ook de stolpen en de fietsroutes komen aan bod. Het laatste advies handelt over het ruimtelijke kwaliteitsbeeld als bouwsteen voor de nieuwe Omgevingsvisie 2050. Van de 23 adviezen zijn hebben 19 adviezen over het landschap een volledige doorwerking gekregen en twee adviezen een gedeeltelijke doorwerking. Eén advies heeft geen doorwerking gehad: Luwtemaatregelen Hoornse Hop . Van het nog te geven advies over het toekomstbeeld van het Noord-Hollandse landschap is nog niet bekend wat de doorwerking zal zijn.

Tabel De adviezen naar soort en mate van doorwerking

Soort		Doorwerking			
Gevraagd	Ongevraagd	Ja	Nee	Deels	Nog niet bekend
15	8	19	1	2	1

Tabel De adviezen naar doorwerking verder uitgesplitst

Doorwerking adviezen				
Vrijblijvend	Bouwsteen	Zwaarwegend	1 op 1 overgenomen	Niet van toepassing
0	8	8	4	1

Als tweede onderdeel van de werkportefeuille is ook op ad hoc basis advies gegeven. Daarbij gaat het om 12 thema's. Het betreft veelal kortlopende projecten met ontwerp sessies of werkbezoeken. Veelal gaat het om specifieke ruimtelijke problemen en oplossingen op het 'lagere', meer concrete schaalniveau. Crailoo, IJmuiden, Wieringermeer Kwadijk, Alkmaar om een paar betrokken gemeenten te noemen.

Als laatste onderdeel zijn daar tal van presentaties tijdens congressen, evenementen en werkbijeenkomsten gehouden. Ook hier een grote mate van verscheidenheid in thema en schaalniveau. In dit kader kan ook genoemd worden de bijeenkomsten waarbij lessen zijn geleerd uit de verschillende provinciale aanpakken met betrekking tot de ruimtelijke kwaliteit.

3.2 Er is een groot netwerk

De hierboven beschreven resultaten is met bijna 500 contacten in de buitenwereld tot stand gekomen. Het gaat om een breed scala aan contacten: bestuurders, ambtenaren, adviseurs, bureaus, politieke partijen. Het gaat hierbij om zowel incidentele contacten als meer structurele contacten. In

⁵ Bron: op verzoek samengestelde overzichten, juni 2017

paragraaf 2.1 is een beeld gegeven van het interne netwerk binnen de provinciale organisatie bestaande uit 41 contacten.

4. De interviews

In dit hoofdstuk zijn de beknopte verslagen van de interviews opgenomen.

4.1 Interview met de PARK Hoekstra PARK, 13 juli 2017

Er zijn vier onderwerpen:

1. Positie
2. Inhoudelijke focus
3. Interne samenwerking
4. Vooruitblik

Positie

De positie 'onafhankelijk' is volgens De PARK heel relatief. In zijn eerste periode van 2 jaar was hij aangesteld als ambtenaar. Dit zegt iets over de spagaat. Onafhankelijk zijn is dus niet echt zo. De PARK heeft de functie ingevuld naar zijn aard. Hij voelt zich heel erg een 'verbinder'. Niet het type opponent zoals Adriaan Geuze, die vertelt hoe het moet en wat er fout gaat. Het tegenovergestelde daarvan dus. De PARK is vakmatig permanent bezig geweest met het verbinden van de gefragmenteerde wereld. Zowel binnen de provincie als in de buitenwereld. Een verbinder pur sang in het gefragmenteerde krachtenveld. De PARK zegt daarover: 'En dat is aardig gelukt'.

Door te kiezen voor 2 dagen in de week werk is volgens de PARK voorkomen dat hij de organisatie is ingezogen. 'Dat waren volle dagen maar is zeker als positief te beschouwen'.

Inhoudelijke focus

Voor het kiezen van de thema's en onderwerpen om over te adviseren heeft De PARK zijn **intuïtie** gebruikt. Hierin lag zijn onafhankelijkheid. Hij had de vrijheid en kon tot op zekere hoogte zelf de onderwerpen bepalen. Dus het zwaartepunt van zijn werk lag bij de ongevraagde adviezen. Heeft daarin veel vrijheid gekregen. Uit het gesprek komt naar voren dat De PARK vooral onderwerpen heeft gekozen waarvoor de provincie nog geen 'eigen' tekst of verhaal had. Dit noemt hij de kennislacunes van de provincie. Hij noemt een aantal keren het voorbeeld van de dijk Hoorn-Amsterdam. Aanvankelijk volstrekt technisch benaderd waarbij het alleen ging over de specificaties. De PARK heeft toen de vraag gesteld en beantwoord wat het eigenlijk betekent om een provinciaal monument te zijn. Daarmee ontwikkelde hij samen met betrokkenen een nieuw, eigen verhaal met draagvlak.

Over het begrip ruimtelijke kwaliteit zegt De PARK het volgende. Ruimtelijke kwaliteit op provinciaal niveau is gelijk aan het 'verbinden' van thema's als ruimte, cultuur, veiligheid, ecologie. Het gaat daarbij onmiskenbaar ook om het moeilijke begrip 'schoonheid'. Daarbij gaat het niet alleen om gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde. Maar zeker zo belangrijk zijn: betrokkenheid en inspiratie en de culturele kant van de opgave.

Het is het resultaat waar het uiteindelijk om gaat. Ruimtelijke ontwerpers kunnen van een 7 een 9 maken. Zij kunnen de belangen bij elkaar brengen. Schetsen en tekeningen halen mensen uit hun belang. Het onderzoek van Maarten Hayer hierover is voor De PARK de inspiratiebron ('Een plan dat werkt'). De PARK heeft dit gedachtegoed veel toegepast. De PARK heeft in zijn werk veel gebruik gemaakt van de kennis en bagage van het bureau H+N+S. Hij zegt daarover: 'je zou wel gek zijn om dat ongebruikt te laten. Het is ook: daar waar je kracht zit'.

De intrinsieke meerwaarde van ruimtelijke kwaliteit is evident. Als je louter de 'eigen' belangen faciliteert dan krijg je een verdeelde wereld. Dat geldt voor alle provinciale projecten.

Interne samenwerking

De PARK heeft niks in zijn eentje gedaan. Dat kan ook helemaal niet anders, zegt hij over zijn adviezen. Hij heeft gewerkt met heel veel medewerkers met passie en betrokkenheid. Ook het ontwerpteam heeft aantoonbaar bijgedragen aan de adviezen. Naar schatting heeft De PARK met ongeveer 45 collega's samengewerkt. De incidentele contacten buiten beschouwing gelaten.

Over het samenwerken met de GS leden zegt De PARK dat hij weinig referentiekader heeft. In algemene zin waren het goede en open contacten. Deze waren elk op zijn eigen manier effectief. Elk GS lid had daarin een eigen houding. Voor wat betreft het dossier infrastructuur vindt De PARK het jammer dat hij daar met zijn adviezen niet aan tafel is kunnen komen. Zo had het advies over de A7-A8 ook echt helpend kunnen zijn. Hierop is door hem niet echt hard doorgedrukt. De PARK is ervan overtuigd dat een ruimtelijk kwaliteitsadvies over de A8-A9, dat er nu niet is, ook echt helpend kan zijn.

Vooruitblik

Het is noodzakelijk dat er continuïteit is en dat er wordt doorgegaan op de dossiers waar we mee bezig zijn. Daarmee kunnen de lacunes in het provinciale verhaal verder opgevuld en ingevuld worden. Zo verdienen de adviezen over de leidraad en over het kwaliteitsbeeld een beleidsmatige vertaling.

De PARK heeft naar zeggen intern een aantal nieuwe 'verbinders' opgeleid die in toenemende mate in staat zijn om het werk te doen. We zijn op de goede weg. De nieuwe PARK moet hier mee doorgaan. Daarmee kan het ontwerpteam in toenemende mate een centrale positie innemen in het verbinden van het krachtenveld en bij de kennislacunes.

Het werken in 2 dagen in de week is prima. Dan blijf je fris en open. Dan wordt de nieuwe PARK geen onderdeel van het meubilair.

Er komen ongetwijfeld nieuwe lacunes aan het licht. De nieuwe PARK moet hier op blijven inspringen.

Verder is er de procesmatige opgave. Hoe breng je de verschillende krachten bij elkaar. Nu is er de neiging in de vlucht naar voren: laten de mensen het maar zeggen.

De PARK draagt nog een alternatieve optie aan. Daarbij krijgt de nieuwe PARK veel meer een ambassadeursrol. Voor de grote opgave en problemen kunnen de gemeenten een advies verwachten van de PARK. Dan gaan we de gemeenten helpen. De PARK ziet de beweging naar voren en naar buiten. Maar dit is nog onvoldoende effectief. Het ruimtelijk ontwerp samen met het verbinden kunnen daarin effectief helpend zijn. We moeten oppassen dat er geen onoverbrugbare kloven ontstaan.

4.2 Interview gedeputeerde Joke Geldhof, 19 juli 2017

Er zijn twee onderwerpen besproken:

1. De adviesrol van de PARK

2. Reflectie op de uitkomsten van de enquête

De adviesrol

De gedeputeerde is zeer tevreden over de wijze waarop de PARK heeft gewerkt. De ruimtelijke kwaliteit van Noord-Holland is daar zeer mee gediend. Zo wordt er op een goede manier met de Noord-Hollandse landschappen omgegaan. De gedeputeerde is positief over zijn autoriteit en de kwaliteit van de adviezen. Hij was gezaghebbend en wist partijen met verschillende belangen bij elkaar te brengen. Als de PARK een advies geeft dan wordt daar naar geluisterd. En dan is het zo. Hij heeft uitvoering gegeven aan het beleid zoals dat door provinciale staten in de structuurvisie 2040 is vastgelegd. Ruimtelijke kwaliteit is één van de drie hoofdbelangen. Zij ziet de meerwaarde van de PARK en denkt dat de ambtelijke organisatie dat nooit zo sterk kan vervangen doordat hij zich vrijer kan bewegen.

De gedeputeerde noemt twee sprekende voorbeelden waar de meerwaarde zichtbaar is. Ten eerste de Dijk Hoorn-Amsterdam. Daar lag aanvankelijk een technisch perfect voorstel om de dijk veilig te maken. Daar ontstond veel discussie over. Uiteindelijk hebben de adviezen van de PARK gezorgd voor een veel betere dijk oplossing met draagvlak. Met landschappelijke kwaliteiten. Het tweede voorbeeld betreft de bollenbroeibedrijven in de Grootslag. De uitbreidingen van deze bedrijven werden aanvankelijk op individueel geval beoordeeld. Op verzoek van de ARO is toen een advies geschreven met richtlijnen en aanwijzingen zodat de betreffende bedrijven aan de hand van dit advies konden uitbreiden waardoor het landschap gerespecteerd werd.

De gedeputeerde heeft als standpunt dat ruimtelijke kwaliteit onlosmakelijk onderdeel is van het proces en geld mag kosten. Ten eerste omdat we goed met ons landschap moeten omgaan en ten tweede omdat het ons ook iets oplevert. Deze extra kosten komen veelal ten laste van de initiatiefnemer. Overigens hoeft, zo is haar ervaring, extra kwaliteit niet altijd geld te kosten of vertraging in het proces op te leveren.

In algemene zin nemen de verschillende GS leden het onderwerp ruimtelijke kwaliteit serieus. De gedeputeerde vindt het een goed idee om voor het dossier infrastructuur een gesprek met gedeputeerde mevr. E. Post aan te gaan over ruimtelijke kwaliteit en de inbreng van de PARK.

De gedeputeerde is voorstander van de voortzetting van de functie PARK in dezelfde lijn als de huidige PARK. Haar eerste voorkeur was verlenging van het contract van De PARK, maar ziet tegelijkertijd in dat het na 5 jaar tijd wordt voor een ander persoon. Dat gaat nu ook voorgesteld worden aan GS. Daarbij is het dus belangrijk dat de nieuwe PARK zijn of haar kennis ook uit een rijk reservoir kan putten. In ieder geval moet de nieuwe PARK zoveel mogelijk hetzelfde werk doen en dezelfde impact hebben.

Enquête medewerkers

De gedeputeerde is niet verbaasd over het hoge rapportcijfer van 8,1. Het is voor haar een bevestiging van wat zij al vond. Zij vindt het een goede zaak als ook aan de buitenwereld wordt gevraagd wat men van het werk van de PARK vindt.

4.3 Interview gedeputeerde Cees Loggen, 24 juli 2017

Er zijn twee onderwerpen besproken:

3. De adviesrol van de PARK
4. Reflectie op de uitkomsten van de enquête

De adviesrol

De gedeputeerde heeft goede ervaringen met het werk van de PARK. Zijn belangrijkste kwaliteit is de juiste toon en benadering van het onderwerp. Met kennis van zaken worden kwesties op de juiste wijze onder de aandacht gebracht. Hij krijgt het voor elkaar om draagvlak voor zijn ideeën te krijgen. Deze eigenschap luistert erg nauw. De gedeputeerde heeft met de PARK gewerkt aan de ruimtelijke kwaliteit van de dijk Hoorn-Amsterdam. De PARK was een goede verhalenverteller. Hij bindt belangen en partijen. De vraag naar een goed verhaal kwam tegelijk van twee kanten. De PARK was er mee bezig en de gedeputeerde was met die vraag bezig. Dat kwam toen bij elkaar en dat heeft iets moois opgeleverd.

De PARK heeft alles goed gedaan en is het tegenovergestelde van iemand die zegt hoe het moet maar dan op een niet positieve wijze. Dan wordt er al niet geluisterd. De gedeputeerde vindt met name de persoon De PARK Hoekstra in zijn rol als PARK zeer sterk. Hij heeft een charmante manier van vertellen, met oog voor de belangen én met visie. Wat de gedeputeerde aanspreekt is dat hij inspireert en verleidt om zijn visie over te nemen. 'Wij zouden dit in eigen geledingen ook kunnen hebben'.

In principe moet de organisatie ook effectief kunnen adviseren maar de gedeputeerde begrijpt de keuze om weer een PARK aan te stellen.

De PARK heeft het provinciaal bestuur op de juiste manier benaderd en van adviezen voorzien. Niet vooringenomen en met een 'open' houding.

Enquête medewerkers

De gedeputeerde zou de PARK ook het rapportcijfer 8,1 hebben gegeven.

BIJLAGEN

BIJLAGE I Overzicht van de adviezen, juni 2017

BIJLAGE II Overzicht van de ad hoc adviezen, juni 2017

BIJLAGE III Overzicht van diverse presentaties, juni 2017

BIJLAGE IV De vragenlijst

BIJLAGE I De Adviezen										
	Jaar	Onderwerp	PARK-publicatie /-advies met link	Toelichting	Betrokkenen	Besproken met GS-lid	Soort advies: Gewraagd = 1 Ongevraagd = 2	Doorwerking advies Ja=1 Nee=2 Deels=3	Doorwerking advies Vrijblijvend=1 Bouwsteen=2 Zwaarwegend=3 1 op 1 overgenomen=4	
1	2014	<i>Kansen voor kernen in de kop*</i>	ja	onderzoek naar en suggesties voor het behoud van de grote en kleine dorpen in de Kop als zelfbewuste woonmilieus	Jan Winsemius, gemeenten in de Kop	Joke Geldhof	2	1	2	
2	2014	<i>Inspiratieboek oeverdijk Markermeerkust Hoorn-Amsterdam*</i>	ja	verslag van een drietal ateliers waarin de kansen van de oeverdijk als versterkingsmaatregel werden onderzocht	gemeenten, RWS, HHNK, belangengroepen, natuurorganisaties	Joke Geldhof	2	1	3	
3	2014	<i>Kwaliteitsbeeld en nieuwe opgaven voor het MRA-landschap*</i>	ja	perspectief voor het landschap van de Metropoolregio Amsterdam op basis van een viertal ateliers	met een groot aantal betrokkenen*	Jaap Bont, Tjeerd Talsma	2	1	4	
4	2014	<i>Erven & Landschap in verandering*</i>	ja	pleidooi en handreiking voor ruimtelijke kwaliteit op erven in de Kop	LTO, Ontwikkelingsbedrijf NHN, vPxdG	Jaap Bont, Tjeerd Talsma	2	1	2	
5	2015 - 2017	<i>Erven & Landschap in verandering*</i>		Voorbeeldplannen voor erftransformaties	Ontwikkelingsbedrijf NHN, LTO Noord, Mooi Noord-Holland, Provincie NH, Greenport NHN, vPxdG, K2 Architecten	Jaap Bont, Joke Geldhof	1	3	2	
6	2014	<i>Masterplan Polder Waard Nieuwland</i>	nee	leiding van het ontwerp van het nieuwe Masterplan inclusief inspraak en presentatie	gem NH Kroon, div belangengroepen, Tjeerd Talsma,	Tjeerd Talsma	1	1	3	
7	2014	<i>Wierschuur, bijzonder gebouw zoekt ondernemer</i>	nee	co-initiatiefnemer en lid van de jury voor de ideeën competitie voor de Wierschuur in de Polder Waard Nieuwland	Wethouder Hollands Kroon, Tjeerd Talsma, Welstand zorg Noord-Holland	Tjeerd Talsma	1	1	4	
8	2015	<i>Kader ruimtelijke kwaliteit Markermeerdijken*</i>	ja	Techniek, wensen uit de omgeving en de kwaliteiten van het gebied komen samen in één integraal plan.	RWS, HHNK, Mark Eker, Mathea Mevissen, Hans Eikelenboom, Kees Stam, Alex Roos	Joke Geldhof	1	1	4	
9	2015	<i>'Verleidelijk, bruikbaar, solide'</i>	nee	manifestatie ter afsluiting van de PARK-periode 2013 – 2015; oogst projecten, manifestatiekrant	gemeenten, belangenorganisaties, diverse instellingen	Tjeerd Talsma	n.v.t.	xx		
10	2016	<i>A7 / A8 Zaanstad Connected *</i>	ja	Infrastructuur als conditie voor gebiedsontwikkeling in Zaanstad	Gemeente Zaanstad, Min I en M, MRA, Jan Wijkhuizen, Chris Engelsman, Frits Palmboom, Koen Vermeulen, Steven Voest	-	1	1	2	
11	2016	<i>Handreiking ruimtelijke inpassing Bollenbroerij*</i>	ja	Hoe om te gaan met schaalvergroting en ruimtelijke impact binnen de agrarische bollenbroer sector.	gemeenten Medemblik, Enkhuizen, Grotebroec, diverse ondernemers	Joke Geldhof	1	1	3	
12	2016	<i>Ontwerp Natuurstrook Polder Waard Nieuwland*</i>	ja	Landschapsontwerp natuurstrook zuidflank	Bart van Leeuwen, HHNK, Rein Kruk, Marix Tavenier	Tjeerd Talsma	2	3	2	
13	2016	<i>Luwtemaatregelen Hoornse Hop</i>	nee	bijdrage aan ontwerp eerste fase	RWS, SWECO, Feddes Olthof Landschapsarchitecten	Joke Geldhof	1	2		
14	2016	<i>Beleidskader Zonne-energie Noord-Holland</i>	nee	principes voor de ontwikkeling en inpassing van installaties voor zonne-energie vanuit ontwerp en ruimtelijke kwaliteit	Geert Haenen, Bart Witteman, juridische zaken	Jack van der Hoek, Joke Geldhof	1	1	4	
15	2017	<i>Verkenning Ruimtelijke kwaliteit open weidelandschap Noord-Holland*</i>	ja	Een verkenning van beeldbepalende weidelandschappen en hun bijdrage aan ruimtelijke kwaliteit	Joke Geldhof, Commissie RWW, Hans Groot	Joke Geldhof	1	1	2	
16	2017	<i>Kwaliteitsbeeld voor het Noord-Hollandse Landschap 2050 *</i>	ja, nog gaande	welke opgaven komen er op de landschappen van de provincie af, hoe verhouden de bijbehorende ruimtelijke ontwikkelingen zich tot de (provinciale) waarden en kwaliteiten ervan en hoe stimuleren we dat ze op de geëigende plek terecht komen.	Ruut van Paridon, Karen de Groot	Jack van der Hoek, Joke Geldhof, Adnan Tekin	2	2	3	
17	2017	<i>Ruimtelijke verkenning energietransitie MRA</i>	nee	Op basis van verschillende ruimtelijke typen wordt een toekomstperspectief gevormd voor de energietransitie MRA	Joke Geldhof, Jack vd Hoek, Geert Haenen, gemeenten MRA, energiemaatschappijen, specialisten	Joke Geldhof, Jack vd Hoek	1	1	3	
18	2017	<i>Ruimtelijke verkenning energietransitie NHN</i>	nee, nog gaande	In Noord-Holland Noord (NHN) liggen kansen genoeg voor verduurzaming van de energievoorziening. Maar wat is de betekenis daarvan voor bewoners, landschap en economie?	Joke Geldhof, Jack vd Hoek, gemeenten Noord-Holland Noord, Geert Haenen	Joke Geldhof, Jack vd Hoek	1	1	3	
19	2017	<i>Kaartbeeld Snelfietsroutes MRA</i>	nee	resultaat van een atelier gewijd aan het tekenen van de kaart met snelfietsroutes als basis voor het programma snelfietswegen	Martijn Sargentini, gemeenten MRA	-	2	1	2	
20	2017	<i>Actualisering Leidraad Landschap en Cultuurhistorie</i>	nee	De Leidraad draagt bij aan het sturen van ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit door middel van gebiedsanalyses en ontwikkelprincipes.	div gedeputeerden, Sacha Maarschall, Michiel Veldkamp, gemeenten, belangenorganisaties, natuur en landschapsbeheerders	Jack van der Hoek, Joke Geldhof, Adnan Tekin	1	1	4	
21	2017	<i>Stolpenonderzoek Noord-Holland</i>	nee	stimulator en begeleiding van een onderzoek naar waardevolle stolpenstructuren	Mooi-Noord-Holland, Gerke Veenboer, Ernst vd Kleij	Jack van der Hoek	1	1	4	
22	2017	<i>Verkenning projecten en samenhang Markermeer-Umeer*</i>	ja	Een resultaat van een verkenning naar de projecten die momenteel worden uitgevoerd of op de tekentafel liggen voor het Markermeer- Umeer en haar kusten.	Cees Loggen, RWS, HHNK, AMU, Stuurgroep Markermeer-Umeer, Charles van Schaik	Cees Loggen	2	1	3	
23	2017	<i>Toekomstperspectief Noord-Hollandse Noordzeekust, inclusief zonering Kusten Noord-Holland</i>	nee	Een actualisatie van het beleidskader voor de Noordzeekust.	Martijn Vos, Mark Eker, Ellen vd Heijden	Joke Geldhof	1	1	3	

BIJLAGE II De ad hoc adviezen							
	Onderwerp	Toelichting	Betrokkenen	Besproken met GS-lid	Soort advies: Gevraagd = 1 Ongevraagd=2	Doorwerking advies Ja=1 Nee=2 Deels=3	Doorwerking advies Vrijblijvend=1 Bouwsteen=2 Zwaarwegend=3 1 op 1 overgenomen=4
1	Zaadveredeling- bedrijven Enkhuizen	Ruimtelijke kwaliteit en zaadveredeling	Jacco Ekeren, gem. Enkhuizen, Erwin Cardol, Seed valley	Tjeerd Talsma	1	3	2
2	Kuststrook Enkhuizerzand	Herontwikkeling Kuststrook Enkhuizen	Marcel Meijers, Bart Witteman,	Joke Geldhof	1	nog onbekend	nog onbekend
3	Planont-wikkeling Groenewoud	advies over de ruimtelijke verkenning van de ooststrand in Groenewoud	Rob Aben		1	1	2
4	Weidelandschap Kwadijk	advies over de bouwplannen in de tussenzone Kwadijk - Purmerend	Bart Witteman	Joke Geldhof	1	3	2
6	Versterking boezemkaden Schermer	Advies over versterking van schermerdijken met HHNK	Diederik Aten, Ernst van der Kleij	Kees Loggen	1	3	2
7	Nieuwe Zeesluis Ijmuiden	inhoudelijk advies en input in het bee	Folkert Schaap, RWS en Gert Valster, prov NH		1	2	1
8	Crailoo Atelier	input in atelierbijeenkomst		Tjeerd Talsma	1	3	1
9	Windplan Wieringermeer	advies, opstart en opdracht beeldkwaliteitsplan	John Dekker, gem. Hollands Kroon, Jacco Rodenburg, prov NH		1	1	4
10	Atelier Westrand Haarlemmermeer	Twee ateliers over nieuwbouwlocaties in de Haarlemmermeer in samenhang met landschap en water	Wim vd Lee en Annemarie Lodder gem Haarlemmermeer		1	3	2
11	Advies Westrand Alkmaar	advies over afstemming sportvoorzieningen, bedrijvenlocaties, landschap en routing; initiatief om supervisor aan te stellen	Aart Jonker, gem. Alkmaar; Sylvia Karres, supervisor		1	1	4
12	Expertcommissie PARK21	lid Expertcommissie die adviseert over de plannen en de aanleg van Park 21	Rob v. Aarschot gem. Haarlemmermeer	Tjeerd Talsma	1	3	2

BIJLAGE III Diverse presentaties tijdens congressen, evenementen, werkbijeenkomsten

	Onderwerp	Toelichting	Betrokkenen	Besproken met GS-lid	Soort advies: Gevraagd = 1 Ongevraagd=2
1	Congres Logistieke West-as	presentatie over belang landschap voor de west-as			1
2	Manifestatie Overmooi (Mooi Noord-Holland, gemeenten, belangenorganisaties)	Een reeks van manifestaties, georganiseerd door Mooi NH.	Provincie Noord-Holland, gemeenten, Bureaus, Belangenorganisaties, Stichtingen, Mooi NH	Joke Geldhof	1
3	NZKG Congres	presentatie over het Kwaliteitsbeeld MRA-landschap			1
4	Stolpencongres Mooi-Noord-Holland	feestrede			1
5	Congres Zaandam	afscheidscongres Jan Heijink			1
6	Excursie weidelandschappen met Cie RWW en NLM	Een excursie met de RWW en NLM c.s. t.b.v. de weidevogellandschappen	Hans Groot, Andre Smit, RWW en NLM	Joke Geldhof, Adnan Tekin	1
7	Eerste ronde bijeenkomsten actualisering Leidraad (presentaties en moderatorschap)	Inhoudelijke bijeenkomsten voor de Leidraad met externe partijen.	Provincie Noord-Holland, gemeenten, Bureaus, Belangenorganisaties, Stichtingen, Mooi NH		1
8	Structuurvisie Velsen / Inpu	bijdrage tijdens werkmaaltijd	Ronald Vennik, Jaques Warmerdam	Tjeerd Talsma	1
9	200 jaar Willemsoord	presentatie over kansen in de Kop van Noord-Holland		Tjeerd Talsma	1
10	3 bijeenkomsten met provinciaal	lessen uit de verschillende provinciale aanpakken mbt ruimtelijke kwaliteit			2
11	moderator MRA Congres	gesprekleider sessie landschap MRA			1

Bijlage IV De vragenlijst

1. Wat is uw achternaam?

.....

2. Bent u bekend met de werkzaamheden van de PARK?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Enigszins

Indien nee, de enquête beëindigen met.....

U bent niet bekend met de werkzaamheden van de PARK. Indien mogelijk kunt u de vragenlijst doorsturen naar een collega die wel van de werkzaamheden op de hoogte is.

3. Wat is uw functie?

.....

4. Tot welke groep behoort u?

- a. Ontwikkelaar
- b. Ondernemer
- c. Gemeente
- d. Provincie Noord-Holland
- e. Overige provincies
- f. Rijksoverheid
- g. Adviesbureau
- h. Overig

De volgende vraag alleen bij Antwoord d van vraag 4 stellen.

4b. Indien provincie Noord-Holland, tot welke directie en sector behoort u?

- ☐ Directie Beleid
- ☐ Directie Beheer en Uitvoering

Sector

5. Hoe vaak bent u de afgelopen twee jaar in totaal in contact geweest met de PARK?

- ☐ Incidenteel (1-2 keer)
- ☐ Soms (3-5 keer)
- ☐ Regelmatig (6-10 keer)
- ☐ Vaak (meer dan 10 keer)

Allereerst twee vragen naar uw mening over de huidige en de gewenste situatie.

6. In welke mate hebben de adviezen van de PARK bijgedragen aan de ruimtelijke kwaliteit van plannen en projecten in Noord-Holland?

- ☐ Zeer grote mate
- ☐ Grote mate
- ☐ Kleine mate
- ☐ Zeer kleine mate

7. In welke mate dienen de adviezen van de PARK bij te dragen aan de ruimtelijke kwaliteit van plannen en projecten in Noord-Holland?

- ☐ Zeer grote mate
- ☐ Grote mate
- ☐ Kleine mate
- ☐ Zeer kleine mate

8. Indien de beantwoording van beide vragen niet gelijk is. Kunt u het verschil van uw beoordeling toelichten?

..... [max 400 tekens]

9. Graag uw mening over de zes onderstaande stellingen.

Stellingen	Eens	Gedeelte- lijk eens	Neutraal	Gedeelte- lijk on- eens=	Oneens	Oneens
a. De PARK vervult een belangrijke rol in het bewustzijn over de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting in Noord-Holland.						
b. De PARK vervult een belangrijke rol in het onderzoek over de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting in Noord-Holland.						
c. De PARK vervult een belangrijke rol in het debat over de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting in Noord-Holland.						
d. De inbreng en de adviezen van de PARK zijn gezaghebbend						
e. De PARK heeft in de praktijk een onafhankelijke functie						

f. Het lukt de PARK steeds beter om zijn rol en functie te vervullen.					
---	--	--	--	--	--

10. Zijn er concrete verbeteringen bij de PARK mogelijk op het gebied van functie en effectiviteit?

b. De functie van de PARK

ja/nee/weet niet

c. De effectiviteit van de PARK

ja/nee/weet niet

d. Welke concrete verbeteringen zijn er volgens u mogelijk?

..... **[max 400 tekens]**

11. Zijn er naar uw mening nog nieuwe inhoudelijke thema's waarvoor in het komende jaar een nieuw advies van de PARK nuttig en nodig is?

Ja/nee/weet niet

Indien ja **[max 400 tekens]**

12. Kunt u in algemene zin een waardering geven over de toegevoegde waarde van de PARK voor de ruimtelijke kwaliteit in de vorm van een rapportcijfer op de schaal 1 tm 10?

13. Wenst u uw mening nog telefonisch toe te lichten?

Ja/Nee

Zo ja, mijn telefoonnummer is

U bent aan het einde gekomen van deze vragenlijst. Hartelijk dank voor uw medewerking.

BIJLAGE V De centrale onderzoeksvragen

1. Welke opdracht heeft de PARK gekregen (functieomschrijving, aanstellingsbrief e.d.)?
2. Hoe is de rol van de PARK in de afgelopen periode ingevuld? En hoe is deze invulling tot stand gekomen?
3. Hoe definieert de PARK ruimtelijke kwaliteit en welke ontwikkeling heeft dit begrip volgens hem doorgemaakt?
4. Welke typen en hoeveel gevraagde en ongevraagde adviezen heeft de PARK m.b.t. de verschillende thema's gegeven en hoe raakt dat de ruimtelijke kwaliteit? Op welke wijze is opvolging gegeven aan deze adviezen c.q. welke impact hebben deze adviezen gehad? Wat is bepalend voor de mate van impact van deze adviezen?
5. Welke meerwaarde ervaren GS-leden van de adviezen van de PARK – in welke behoefte wordt wel/niet voorzien?
6. Wat zijn de voornaamste dilemma's en/of knelpunten voor een PARK (o.m. borgen onafhankelijkheid)? Welke randvoorwaarde zijn cruciaal om als PARK optimaal effectief te kunnen zijn (mede in het licht van de Omgevingsvisie)?
7. Wat valt er te zeggen over de externe werking en de effectiviteit van de PARK richting organisaties en personen buiten de provincie?
8. Wat zijn de voornaamste aandachts- en focuspunten voor een eventuele nieuwe PARK (inhoudelijk, procesmatig, organisatorisch) – zowel vanuit de PARK zelf als vanuit ontvangers van adviezen)?
9. Hoe hangt de functie PARK samen met de andere instrumenten gericht op ruimtelijke kwaliteit (waar zit synergie en meerwaarde)? Waar zijn verbeteringen mogelijk? Wat betekenen de Omgevingsvisie en –wet voor een functie van PARK?